

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 2. července 2008
KOM(2008) 418 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU a SOCIÁLNÍMU VÝBORU a VÝBORU REGIONŮ**

**„Obnovený závazek pro sociální Evropu: posílení otevřené metody koordinace v oblasti
sociální ochrany a sociálního začlenění“**

{SEK(2008) 2153}

{SEK(2008) 2169}

{SEK(2008) 2170}

{SEK(2008) 2179}

1. Úvod

Toto sdělení je součástí sdělení Komise na téma Obnovená sociální agenda: Příležitosti, přístup a solidarita v Evropě 21. století. Navrhuje posílení jednoho z nejdůležitějších nástrojů podpory sociálního rozvoje v rámci EU a v jednotlivých členských státech, tj. otevřené metody koordinace v oblasti sociální ochrany a sociálního začlenění (dále jen „sociální otevřená metoda koordinace“). Tato metoda, která byla zavedena v roce 2000 jako dobrovolný proces sebehodnocení založený na společných cílech, doplňuje rozsáhlý *soubor* právních předpisů, finančních nástrojů (včetně Evropského sociálního fondu) a koordinačních procesů (zejména Lisabonské strategie) podporujících sociální soudržnost a solidaritu v rámci EU.

V posledních osmi letech využívaly členské státy sociální otevřenou metodu koordinace ke koordinování svých snah o řešení starých i nových úkolů v sociální oblasti a k přizpůsobení svých systémů sociální ochrany novým sociálním podmínkám. Definovaly společné cíle a dohodly se na ukazatelích, kterými by se měla řídit jejich politika sociálního začlenění, reformy důchodových systémů a politika v oblasti zdravotní a dlouhodobé péče. V průběhu celého tohoto období prokázala sociální otevřená metoda koordinace svou pozitivní roli jako prostředek podpory vzájemného učení, podněcování širšího zapojení zúčastněných stran, poskytování podnětů k modernizaci systémů sociální ochrany, zvyšování povědomí o mnohazměrovém charakteru chudoby a sociálního vyloučení, vytvářením sdíleného přístupu ke společným výzvám a poukázáním na nově vznikající společné problémy.

Velkým úkolem však zůstává plnění společných cílů, k nimž patří boj s chudobou a sociálním vyloučením, zajištění přiměřenosti a udržitelnosti důchodů a zajištění rovného přístupu ke zdravotní a dlouhodobé péči. Otevřený proces koordinace založený na dobrovolné spolupráci mezi množstvím rozličných členských států nemůže ze své podstaty v omezeném období přinést velké výsledky. Panuje nicméně široká shoda – jak dokládá rozsáhlá výměna zkušeností v písemné i ústní podobě probíhající v rámci Výboru pro sociální ochranu a mezi všemi příslušnými zúčastněnými stranami¹ – že pro maximální využití potenciálu sociální otevřené metody koordinace může být, a mělo by být, učiněno více.

Sdělení navrhuje posílit sociální otevřenou metodu koordinace na základě jejího zviditelnění a zdokonalení pracovních metod, posílení její součinnosti s dalšími politikami, zintenzivnění jejích analytických nástrojů a důkazní základny, jakož i zvyšování odpovědnosti v členských státech prostřednictvím vzájemného hodnocení, vzájemného učení a zapojování všech příslušných zúčastněných subjektů. Tohoto posílení bude zejména dosaženo postupným přijímáním některých úspěšných metod uplatňovaných v souladu s Lisabonskou strategií po dohodě s členskými státy. Tento přístup zohledňující zásadu subsidiarity a dobrovolnost otevřené metody koordinace vytvoří nový podnět při přípravě analýzy a definování národních politik. Současně zvýší efektivitu a viditelnost sociálního rozměru EU jako nedílné součásti Lisabonské strategie a v souladu s požadavkem Evropské rady z března 2008 zajistí lepší integraci hospodářské politiky, politiky zaměstnanosti a sociální politiky.

¹ Podrobnosti jsou uvedeny v posouzení dopadů.

2. VÝVOJ A HLAVNÍ ÚSPĚCHY SOCIÁLNÍ OTEVŘENÉ METODY KOORDINACE

Celkové hodnocení sociální otevřené metody koordinace ze strany členských států a zúčastněných stran vyznívá převážně pozitivně. Je uznávána jako prostředek k prosazování pokroku v sociální sféře a jako inovativní nástroj evropské správy věcí veřejných². Podněcuje k reformám a k ochotě spolupracovat a vzájemně se učit při hledání nejlepších řešení vedoucích k dosažení pokroku v sociální oblasti, aniž by bylo nutné stanovit „minimální společný jmenovatel“. Pravidelné přezkumy jejího politického dopadu a efektivity jejích pracovních metod provádí Výbor pro sociální ochranu v rámci dialogu se zúčastněnými stranami občanské společnosti a sociálními partnery, jakož i v rámci pravidelných zpráv vypracovávaných nezávislými odborníky.

Od svého zavedení v roce 2000 prošla sociální otevřená metoda koordinace zásadní reformou. V roce 2005 došlo ke sloučení tří koordinačních procesů (sociální začlenění, odpovídající a udržitelné důchody a vysoce kvalitní a udržitelná zdravotní a dlouhodobá péče) do jedné sociální otevřené metody koordinace³. Společné cíle stanovila a aktualizovala Evropská rada, která potvrdila jejich platnost během svého zasedání na jaře roku 2008 (viz příloha 1). Výbor pro sociální ochranu odsouhlasil pro tyto tři oblasti jak zastřešující, tak specifické ukazatele, jež mají monitorovat pokrok dosažený v otázce společně schválených cílů (viz příloha 2).

Proces byl navíc koncipován jako tříletý cyklus se zjednodušeným předkládáním zpráv. V prvním roce předkládají členské státy národní strategické zprávy, z nichž je vypracována společná zpráva Rady a Komise o sociální ochraně a sociálním začlenění. Tato „společná zpráva“ zahrnuje profily jednotlivých zemí poukazující na prioritní témata a národní úkoly. Mezidobí, kdy se zprávy nepředkládají, je vyhrazeno zevrubné analýze a vzájemnému učení ve vztahu k prioritním tématům.

Výsledkem racionalizace sociální otevřené metody koordinace byl větší důraz na provádění politiky a pozitivní součinnosti s obnovenou Lisabonskou strategií pro růst a zaměstnanost. V roce 2006 měly národní zprávy strategičtější charakter a zaměřovaly se na omezený soubor priorit a jednotné koncepce pro dosažení společných cílů. Společná zpráva z roku 2007 dospěla k závěru, že sdílené posuzování všech společných cílů v sociální oblasti pomáhá zvyšovat ucelenost a efektivitu uplatňovaných politik. Tento nový cyklus navíc přispěl k provedení hlubší analýzy a zintenzívnil proces učení v oblasti klíčových priorit. Společná zpráva z roku 2008, jež se věnovala dětské chudobě, dostupnosti zdravotní péče, vývoji potřeb dlouhodobé péče, prodloužením produktivního věku a soukromým důchodovým pojištěním, potvrdila velký potenciál tohoto nového přístupu.

3. POTŘEBA POSÍLENÍ SOCIÁLNÍ OTEVŘENÉ METODY KOORDINACE

Tyto pozitivní výsledky sociální otevřené metody koordinace nijak nesnižují potřebu posílení metody, zejména co se týče lepšího plnění odsouhlasených společných záměrů a lepšího využívání společně přijatých ukazatelů. Ačkoli se Evropská rada v roce 2000 zavázala „rozhodným způsobem ovlivnit odstranění chudoby“, nic nenasvědčuje tomu, že by v rámci EU docházelo k celkovému snižování míry chudoby. Chudobou je ohroženo 16 % občanů EU

² O vědecké i veřejné debatě na téma sociální otevřené metody koordinace obsáhle pojednává dokument o posouzení dopadů.

³ Pracujme společně, pracujme lépe. nový rámec pro otevřenou koordinaci politiky sociální ochrany a začlenění v Evropské unii, KOM(2005) 706 v konečném znění.

(78 milionů). Děti jsou v tomto ohledu vystaveny ještě většímu riziku, v jejich případě tato hodnota činí 19 %. Důchodové reformy nijak neodstraňují riziko nepřiměřeného důchodového zabezpečení pro budoucí generace a přetrvávají rovněž nerovnosti v oblasti zdraví (kratší délka života a horší zdravotní stav u znevýhodněných skupin).

Nalézt řešení těchto problémů je v souladu se zásadou subsidiarity v prvé řadě úkolem vnitrostátních orgánů. Výsledky otevřené metody koordinace dokládají, že v jednotlivých členských státech působí při prosazování reformy jako katalyzátor. Její efektivitu je možné ještě zvýšit, bude-li uplatňován níže uvedený přístup.

3.1. Větší politický závazek a zviditelnění

Model Lisabonské strategie

Obnovená **Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost** se zaměřením na provádění a s propracovanou koncepcí řízení, na níž se v rámci partnerského přístupu podílejí členské státy, Komise, Rada ministrů a Evropský parlament, poskytuje jak model, tak základní východisko pro posilování sociální otevřené metody koordinace. Úspěšnost Lisabonské strategie z hlediska hospodářských výsledků a výsledků v oblasti zaměstnanosti za posledních několik let ukazuje, že pevné politické odhodlání na nejvyšší úrovni, koordinované reformní snahy a vzájemné hodnocení mohou nést konkrétní a viditelné výsledky.

Jedna ze silných stránek strategie pro růst a zaměstnanost spočívá ve skutečnosti, že strategie je založena na partnerském přístupu a její hnací silou je společně dohodnutá politická agenda. Zároveň její sofistikovaný metodický rámec doplňuje kombinace vybraných ukazatelů a kvantitativních cílů, jejichž prostřednictvím je možné zvýšit efektivitu, transparentnost a věrohodnost kontroly politik. Komise na tomto základě zajišťuje systematické posuzování pokroku dosahovaného jednotlivými zeměmi a navrhuje pro každou zemi konkrétní doporučení a/nebo body, kterým je třeba věnovat pozornost. Na základě těchto návrhů se mohou členské státy v rámci Evropské rady a Rady ministrů dohodnout na nejlepších politikách, které je třeba uplatňovat v celoevropském měřítku i na úrovni jednotlivých států. Důraz na dobře srozumitelné cíle přispívá navíc k pochopení a obeznamenosti s tímto procesem na straně veřejnosti.

Na důležitost pozitivní součinnosti mezi sociální otevřenou metodou koordinace a Lisabonskou strategií poukázalo sdělení Komise týkající se otevřené metody koordinace z roku 2005: „*Otevřená metoda koordinace by měla působit souběžně s přepracovanou Lisabonskou strategií, vzájemně se s ní ovlivňovat a přispívat tak k cílům růstu a zaměstnanosti, zatímco lisabonské programy budou přispívat k plnění cílů sociální soudržnosti*“. Samotný vyšší růst a více pracovních míst zatím nestačí k dosažení očekávaných výsledků v otázce snižování chudoby a zlepšování podmínek nejzranitelnějších skupin obyvatel. V březnu 2008 pak Evropská rada opětovně potvrdila „význam sociálního rozměru EU jakožto nedílné součásti Lisabonské strategie“ a zdůraznila potřebu další integrace hospodářských politik, politik zaměstnanosti a sociální politik⁴.

Postupné přijímání některých metod a přístupů, jež jsou používány v rámci obnovené Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost, se proto pro sociální otevřenou metodu koordinace jeví jako logický postup. Došlo by tím k posílení efektivitu sociální otevřené

⁴ Přezkum jednotného trhu z listopadu 2007 též požadoval jednotný přístup a vyzdvihoval skutečnost, že otvírání trhu a sociální reformy mohou a měly by jít ruku v ruce. Viz: Jednotný trh pro Evropu ve 21. století, KOM(2007) 724 v konečném znění, 20.11.2007.

metody koordinace. Zintenzívnilo by se provádění národních politik, jež usilují o dosažení společných cílů v sociální oblasti a o větší odhodlání a zviditelnění. Výsledkem by byl ještě výraznější přínos k Lisabonské strategii, a to v souladu se závěry Evropské rady, a zajištění optimální součinnosti mezi zaměstnaností, růstem a sociální politikou. Tento přístup by byl současně plně slučitelný se zásadou subsidiarity a dobrovolným charakterem otevřené metody koordinace. Svědčí o tom příklady z jiných oblastí, kde se uplatňuje otevřená koordinace (vzdělávání a zaměstnanost) a pro něž byly stanoveny cíle EU, jako je zaměstnanost, děti, které předčasně ukončují školní docházku, nebo celoživotní učení, a které se výrazně podílejí na dynamice Lisabonské strategie.

Stanovování cílů

V oblasti sociální ochrany a sociálního začlenění se již členské státy vzájemně dohodly na řadě ukazatelů (viz příloha 2), které představují dostatečně širokou základnu pro zavedení kvantitativních cílů. To by mohlo být zejména uplatněno ve vztahu k závazku „rozhodným způsobem ovlivnit **odstranění chudoby**“. Bez ohledu na tento závazek přijatý Evropskou radou v roce 2000 je třeba ujit ještě velký kus cesty. Cíle by přinesly novou dynamiku; je možné je stanovit pro snižování chudoby obecně, jakož i pro konkrétní formy chudoby, mezi něž patří např. dětská chudoba, jejíž míra je v současnosti o tři body vyšší, než je tomu u celkové populace (19 % oproti 16 %), a týká se v některých zemích až každého čtvrtého dítěte; chudoba pracujících, jež postihuje 8 % pracující populace a je na vzestupu; přetrvávající dlouhodobá chudoba, k níž budou brzy k dispozici směrodatné ukazatele; a chudoba starších lidí (nad 65 let), která je rovněž ukazatelem přiměřenosti důchodového zabezpečení.

S ohledem na existující potřebu pečlivého monitorování přiměřenosti důchodů v budoucnu by bylo možné vztáhnout cíl pro **reformu důchodových systémů** k minimální úrovni příjmu poskytované prostřednictvím důchodů, ať už z veřejných nebo soukromých zdrojů. Realizaci cílů v oblasti **zdravotní a dlouhodobé péče** by bylo možné podpořit prostřednictvím cílů souvisejících s přístupem ke zdravotní a sociální péči a s její kvalitou. Dále mohou být stanoveny cíle týkajícího se zdravotního stavu, například zvýšení naděje na dožití (ta se mezi jednotlivými členskými státy liší u mužů až o 13 let a u žen o 7 let), zdravé délky života a snížení kojenecké úmrtnosti (která v některých členských státech stále činí okolo 10 případů na tisíc porodů živých dětí). Zdravotní stav hraje z hlediska aktivního působení na trhu práce, prodloužení produktivního věku a snížení chudoby rozhodující roli.

Na základě zavedení těchto kvantifikovaných cílů, které se opírají o společně odsouhlasené ukazatele a vycházející z použití směrodatných nástrojů analýzy, budou členské státy schopny lépe zajistit udržitelnost svých závazků a vyvíjet konkrétnější činnosti k naplnění společných cílů. V zájmu zohlednění své specifčnosti, konkrétního národního kontextu a různých výchozích bodů by si členské státy mohly **definovat vnitrostátní cíle**.

Vnitrostátní cíle by mohly být součástí přístupu **specifických cest**, což by umožňovalo spolupráci mezi skupinami zemí v podobné situaci nebo s podobnými problémy. Tato metoda se již v rámci Lisabonské strategie uplatňuje v souvislosti s flexikuritou a do určité míry byla využita při tematické analýze chudoby dětí v roce 2007. Dosavadní zkušenosti, byť stále omezené, napovídají, že se jedná o dobré východisko pro adresnější analýzu politiky a s ní související doporučení a může jednotlivé členské státy realisticky navést ke společným cílům. Na základě analogie se svými návrhy týkajícími se flexikurity, které přijala Evropská rada v prosinci 2007, se bude Komise v kontextu otevřené metody koordinace dále zabývat rozvíjením těchto cest, jakož i společných cílů.

Doporučení Komise

Ve Výboru pro sociální ochranu probíhají diskuse o celé řadě témat souvisejících se sociální ochranou a sociálním začleněním. Témata, jež jsou součástí otevřené metody koordinace, je možné dále upevňovat formalizací názorové shody vždy, když tato shoda nastane. Komise k tomu bude přispívat tím, že bude v případě potřeby uplatňovat **doporučení** vycházející z článku 211 Smlouvy, která stanoví **společné zásady**, jež představují základ pro monitorování a vzájemné hodnocení. Politický souhlas ze strany ostatních institucí pak dodá tyto společné zásady posílí a zviditelní. Komise má v úmyslu rozvíjet tento přístup postupně, v návaznosti na zkušenosti s doporučením k aktivnímu začlenění, jež Komise hodlá předložit v říjnu 2008 jako podklad pro závěry Rady a usnesení Evropského parlamentu.

Lepší předkládání zpráv, komunikace a šíření výstupů

Na základě výše nastíněného přístupu **Komise posílí svou kapacitu pro posuzování a monitorování dosahovaných pokroků** jak v rámci EU, tak na úrovni jednotlivých států. Intenzivnější monitorování by se mělo odrazit v pravidelné společné zprávě Rady a Komise o sociální ochraně a sociálním začlenění, jež tvoří základ příspěvku Rady ve složení pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele na jarním zasedání Evropské rady. Evropský parlament bude informován v pravidelných intervalech. Komise navíc využije zprávu o sociální situaci, která se každý rok připravuje v souladu s článkem 143 Smlouvy, a v jejím rámci předloží ostatním institucím své vlastní hodnocení současných trendů a pokroku dosaženého ve vztahu ke společným cílům, a to v zájmu rozšíření a obohacení politické debaty. Členské státy se vyzývají, aby s výhradou budoucích diskusí o budoucnosti Lisabonské strategie nadále integrovaným způsobem každé tři roky podávaly zprávy o pokroku, který byl dosažen v rámci otevřené metody koordinace.

Komunikace a šíření výstupů budou zefektivněny prostřednictvím průběžného rozvíjení proaktivní komunikační strategie využívající veškerých možností, které skýtá program PROGRESS. Jedná se o nedílnou součást sociální otevřené metody koordinace jako způsobu sdílení vědomostí, podněcování „pozitivní konkurence“ mezi rovnocennými partnery a přispívání k udržitelnému nasazení a odhodlání. Komise zejména zvýší své úsilí o zajištění maximální dostupnosti, srozumitelnosti a využitelnosti informací týkajících se dosavadních výsledků uplatňování sociální otevřené metody koordinace. Důležitým nástrojem bude v tomto ohledu obnovená internetová stránka věnovaná problematice sociální ochrany a sociálního začlenění⁵.

3.2. Prohlubování pozitivní součinnosti s dalšími politikami EU

Zohledňování sociální problematiky v rámci dalších politik

Jak je zdůrazněno ve sdělení Komise týkajícím se komplexní a průřezové obnovené sociální agendy, panuje všeobecné přesvědčení, že **aspekty sociální politiky je rovněž nutné zohledňovat ve všech politikách EU** (např. hospodářská soutěž, vnitřní trh, hospodářská politika, zdraví, přistěhovalectví, obchod nebo zemědělství). Komise vyvine vlastní úsilí k provedení důkladné analýzy dopadu ke každé nové politické iniciativě, přičemž zvláštní pozornost bude v tomto kontextu věnovat **sociálním dopadům**. Procesu zohledňování sociálních cílů v rámci dalších politik již zvýšenou pozornost věnuje Výbor pro sociální ochranu, který rovněž vychází z konkrétních zkušeností, které již EU má s širším zohledňováním problematiky rovnosti mezi muži a ženami („gender mainstreaming“)⁶. Komise bude s Výborem pro sociální ochranu dále spolupracovat v zájmu posilování společné kapacity ve vztahu k posuzování dopadů.

⁵ http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/social_protection_en.htm

⁶ Ustanovení čl. 3 odst. 2 Smlouvy o ES od EU vyžaduje odstranění nerovností a podporu rovného zacházení pro muže a ženy v rámci všech jejich aktivit.

Sociální otevřená metoda koordinace se stále více stává referenčním bodem pro široké spektrum sociálních otázek, jež v jednotlivých členských státech patří mezi hojně diskutované problémy a jež se týkají oblastí spadajících pod různé politiky, např. sociální dopad migrace, sociální začlenění etnických a znevýhodněných menšin, včetně romských komunit, chudoba ve venkovských oblastech; dlouhodobá péče o zdravotně postižené a jejich sociální začlenění; sociální důsledky klimatických změn, zhoršování životního prostředí a vývoj cen energie; znevýhodnění ve vzdělávání a nerovný přístup k průběžné odborné přípravě a celoživotnímu učení; finanční vzdělávání a přístup k základním finančním službám; digitální propast a sociální vyloučení; aktivní stárnutí a mezigenerační solidarita.

Vstřícnost sociální otevřené metody koordinace vůči průřezovým otázkám viditelně zvýšila její význam a dopad a vytvořila optimální podmínky pro lepší horizontální koordinaci. Mezi Výborem pro sociální ochranu a dalšími příslušnými výbory, např. Výborem pro zaměstnanost a Výborem pro hospodářskou politiku, byla navázána plodná spolupráce, kterou je třeba dále prohlubovat. Totéž platí pro probíhající proces rozvoje součinnosti s oblastmi spadajícími pod úzce spřízněné politiky, jako je otevřená metoda koordinace pro oblast vzdělávání a odborné přípravy, strategie EU v oblasti zdraví⁷ a evropský program pro integraci migrujících osob. Komise se bude dále zabývat možnými způsoby **posílení koordinace mezi Výborem pro sociální ochranu a dalšími výbory** a skupinami na vysoké úrovni a zajistí rovněž efektivní činnost své vlastní stálé meziútvarové skupiny při prosazování procesu zohledňování sociálního začlenění a sociální ochrany v dalších oblastech.

3.3. Zdokonalování nástrojů analýzy

Účelem programu PROGRESS bude podporovat zlepšování **statistických kapacit a sběru dat**, zejména v oblastech, kde chybí srovnatelná data nebo kde nejsou k dispozici v dostatečné míře. Je například třeba přezkoumat stávající celoevropská šetření, aby bylo možné lépe pokrýt hmotnou deprivaci (včetně „digitálního vyloučení“), finanční prostředky domácností, situaci migrantů, přechod z pracovního procesu do důchodu, jakož i shromáždit data o naději dožití podle socioekonomického postavení a zlepšit dostupnost a analýzu dat nerozlišených dle pohlaví.

Program PROGRESS poskytne rovněž podporu při provádění šetření v oblasti zdraví, stárnutí a důchodů a nového evropského šetření o domácnostech, jakož i při hloubkové analýze konkrétních témat, čímž členským státům pomůže vylepšit své politiky v obzvláště ožehavých oblastech. **Větší zapojení vědecké obce a silnější propojení s dalšími probíhajícími výzkumnými aktivitami** v rámci Komise i jiných mezinárodních organizací dále přispěje k tvorbě politik založených na znalostech a důkazech.

3.4. Zvyšování odpovědnosti prostřednictvím vzájemných hodnocení, vzájemného učení a zapojování všech příslušných zúčastněných subjektů

Vzájemná hodnocení

⁷ Příkladem takového spojení sociálního a ekonomického rozměru lepšího zdraví je ukazatel zdravé délky života (Healthy Life Years) zahrnutý do Lisabonské strategie.

Vzájemná hodnocení se osvědčila jako užitečná a obohacující praxe pro zlepšování vzájemného učení. Tyto postupy by se měly v rámci sociální otevřené metody koordinace využívat ještě ve větší míře a zároveň strategičtějším způsobem. Lepší znalost kontextu, pevnější analytická základna a rozsáhlejší šíření výsledků by pomohly určit osvědčené postupy a usnadnily přenos politik. Důležité také bude, aby byli do tohoto procesu vzájemných hodnocení ve větší míře zapojeni odpovědní činitelé na místní i regionální úrovni. Komise společně s Výborem pro sociální ochranu prozkoumají možné způsoby zlepšení pro další kolo vzájemných hodnocení v roce 2009.

Nové nástroje vzájemného učení

Program PROGRESS nabízí podporu při testování **nových nástrojů vzájemného učení** a výměny osvědčených postupů, např. projekty dočasného sdílení a přenosu odborných poznatků mezi jednotlivými členskými státy, dále při proškolení v oblasti strategického plánování, *mainstreamingu*, koordinaci, zapojování zúčastněných stran, monitorování a hodnocení v rámci procesu uplatňování sociální otevřené metody koordinace. PROGRESS může být také nápomocen při rozvoji „sociálního experimentování“ jako způsobu ověřování inovativních myšlenek před jejich realizací v rámci rozsáhlých sociálních programů, např. v oblasti minimálního příjmu, přídavků na děti nebo dlouhodobé péče. Program bude zároveň podporovat studium, šíření a hodnocení projektů sociálního experimentování.

Zapojení všech příslušných zúčastněných subjektů

Regionální a místní orgány by měly být lépe zapojeny do procesu EU v oblasti sociální ochrany a sociálního začlenění. V současnosti je jejich podíl ve většině členských států nadále omezený. Několik zemí již dosáhlo značného pokroku v zapojení občanské společnosti a ostatních příslušných zúčastněných stran do fáze plánování politik, ale tato spolupráce jen málokdy pokračuje až do fáze provádění. Zkušenosti ukazují, že koordinace a účast příslušných zúčastněných subjektů v průběhu celého cyklu politiky je z hlediska jejího efektivního provádění zásadní. Komise navrhuje, aby se tyto aspekty řízení stávaly více předmětem úsilí o vzájemné učení v rámci sociální otevřené metody koordinace. Komise na tomto základě vypracuje pro členské státy nezávazné metodické pokyny.

4. SHRUTÍ A ZÁVĚR

Toto sdělení vymezuje řadu oblastí, v nichž je možné sociální otevřenou metodu koordinace zdokonalovat, prohlubovat a dále rozvíjet, aby bylo možné plně využít její potenciál. Tato opatření se točí kolem čtyř cílů: za prvé větší politický závazek k realizaci tohoto procesu a jeho zviditelnění; za druhé posilování pozitivní součinnosti s dalšími politikami EU; za třetí zdokonalování nástrojů analýzy, na nichž tento proces stojí, s cílem pokročit k definování kvantifikovaných cílů a zajistit tvorbu politik na základě ověřených faktů; za čtvrté zvyšování odpovědnosti v jednotlivých členských státech prostřednictvím podpory provádění a posilování vzájemného učení.

Některá z těchto opatření spočívají v upevňování stávající praxe. Jiná, zejména stanovování cílů, obnášejí podstatnější změny a budou vyžadovat, aby se na nich členské státy a zúčastněné strany shodly. Komise proto předpokládá, že tato koncepce se bude skládat z postupných kroků, jejichž časový sled a nutné členění dle priorit bude předmětem diskuse s členskými státy a dalšími klíčovými zúčastněnými stranami.

Posílení otevřené metody koordinace v oblasti sociální ochrany a sociálního začlenění bude důležitým přínosem pro provádění obnovené sociální agendy a bude základem obnoveného závazku pro sociální Evropu.

CÍLE OTEVŘENÉ METODY KOORDINACE V OBLASTI SOCIÁLNÍ OCHRANY**A SOCIÁLNÍHO ZAČLENĚNÍ**

Účelem zastřešujících cílů otevřené metody koordinace v oblasti sociální ochrany a sociálního začlenění je prosazování:

- a) sociální soudržnosti, rovnosti mezi muži a ženami a rovných příležitostí pro všechny prostřednictvím odpovídajících, dostupných, finančně udržitelných, přizpůsobivých a účinných systémů sociální ochrany a politik sociálního začlenění;
- b) efektivního a vzájemného propojení s lisabonskými cíli zaměřenými na dosažení většího hospodářského růstu, většího počtu a lepších pracovních míst a větší sociální soudržnosti, jakož i propojení se strategií udržitelného rozvoje EU;
- c) řádné správy věcí veřejných, průhlednosti a zapojování zúčastněných stran do navrhování, provádění a monitorování politiky.

Pro jednotlivé oblasti činnosti platí následující cíle:

Rozhodný vliv na odstranění chudoby a sociálního vyloučení:

- d) zaručit všem přístup ke zdrojům, právům a službám potřebným k účasti ve společnosti, předcházet a řešit vyloučení a bojovat se všemi podobami diskriminace vedoucí k vyloučení;
- e) zaručit všem aktivní sociální začlenění, ať už podporou jejich účasti na trhu práce nebo bojem proti chudobě a vyloučení;
- f) zajistit, aby politiky sociálního začlenění byly dobře koordinovány, aby zapojily všechny úrovně vlády a příslušné zúčastněné subjekty, včetně lidí, kteří zažívají chudobu, aby byly efektivní a účinné, aby byly zohledněny ve všech příslušných veřejných politikách, včetně hospodářské a rozpočtové politiky, politiky vzdělávání a odborné přípravy a programů strukturálních fondů (zejména Evropského sociálního fondu).

Přiměřené a udržitelné důchody:

- g) zaručit odpovídající důchodové příjmy pro všechny a přístup k důchodům, které lidem umožní udržet si v přiměřené míře svou životní úroveň po odchodu do důchodu, a to v duchu solidarity a spravedlnosti mezi generacemi;
- h) zajistit finanční udržitelnost veřejných i soukromých důchodových systémů s ohledem na tlaky na veřejné finanční prostředky a stárnutí populace a v kontextu trojstranné strategie pro boj s rozpočtovými důsledky stárnutí podporováním delšího produktivního života a aktivního stárnutí; přiměřeným a sociálně spravedlivým způsobem zajišťovat rovnováhu příspěvků a dávek, jakož i podporu dostupnosti a zaručení bezpečnosti financovaných i soukromých systémů;
- i) zajistit, aby důchodové systémy byly průhledné, dobře přizpůsobené potřebám a očekáváním žen a mužů a požadavkům moderních společností, demografickému stárnutí a strukturálním změnám, aby lidé dostávali informace, které potřebují k naplňování odchodu do důchodu, a aby se reformy prováděly na základě co nejširšího konsenzu.

Dostupná, vysoce kvalitní a udržitelná zdravotní a dlouhodobá péče:

- j) zaručit všem přístup k odpovídající zdravotní a dlouhodobé péči a zajistit, aby potřeba péče nevedla k chudobě a finanční závislosti a aby byla řešena nespravedlnost v přístupu k péči a ve zdravotnických výsledcích;
- k) zaručit kvalitu zdravotní a dlouhodobé péče a přizpůsobovat péči, včetně rozvíjející se preventivní péče, měnícím se potřebám a preferencím společnosti i jednotlivců, zejména vypracováním norem jakosti, které odrážejí osvědčené mezinárodní postupy, a posílením odpovědnosti zdravotníků i pacientů a příjemců péče;
- l) zajistit, aby odpovídající a vysoce kvalitní zdravotní a dlouhodobá péče zůstaly dostupné a finančně udržitelné prostřednictvím podpory racionálního využívání zdrojů, zejména vhodnými pobídkami pro uživatele i poskytovatele, řádnou správou a koordinací mezi systémy péče a státními a soukromými institucemi. Dlouhodobá udržitelnost a kvalita vyžadují podporu zdravého a aktivního životního stylu a dobrých lidských zdrojů pro odvětví péče.

ZASTŘEŠUJÍCÍ UKAZATELE PRO MONITOROVÁNÍ SOCIÁLNÍ OTEVŘENÉ METODY KOORDINACE

1a – Míra rizika chudoby (celkem, děti a starší osoby) + orientační prahová hodnota – EU

Podíl osob, jejichž příjmy jsou nižší než 60 % národního mediánového příjmu⁸.

1b – Relativní propad příjmů – EU

Rozdíl mezi mediánem příjmů osob žijících pod hranicí rizika chudoby a samotnou hranicí rizika chudoby vyjádřený procentuální hodnotou hranice rizika chudoby.

1c – Míra rizika dlouhodobé chudoby (k dispozici až od roku 2010) – EU

Osoby ohrožené chudobou ve stávajícím roce a nejméně 2 roky v průběhu předchozích tří let.

2 – Nerovnost v rozdělení příjmů (S80/S20) – EU

Podíl z celkového příjmu 20 % obyvatelstva dané země s nejvyššími příjmy k celkovému příjmu 20 % obyvatel této země s nejnižšími příjmy.

3 – Předpokládaná délka zdravého života – VNIT

Předpokládaný počet roků zdravého života člověka (bez negativního vlivu činností každodenního života) při narození, v 45 a v 65 letech. Interpretuje se v kombinaci s nadějí na dožití.

4 – Osoby předčasně opouštějící školu – EU

Podíl osob ve věku od 18 do 24 let, které dosáhly pouze nižšího středního vzdělání a v době čtyř týdnů před prováděním šetření se neúčastnily žádného vzdělávání nebo odborné přípravy.

5 – Osoby žijící v domácnostech bez zaměstnaných osob – EU

Podíl dospělých (ve věku 18–59 let, nikoli studenti) a dětí žijících v domácnostech, kde nikdo nepracuje.

6 – Předpokládané celkové veřejné výdaje v sociální oblasti – VNIT

Předpoklad celkových veřejných výdajů v sociální oblasti (důchody, zdravotní péče, dlouhodobá péče, vzdělání a odvody na nezaměstnanost) vztahený k věku, stávající míra a předpokládaná změna v podílu HDP.

7a – Relativní mediánový příjem starších osob – EU

Mediánový příjem osob nad 65 let vypočítaný jako poměr mediánového příjmu osob ve věku 0–64 let.

7b – Agregovaný poměr náhrady – EU

Medián individuálních důchodů u osob ve věku 65–74 let v poměru k mediánu individuálních výdělků ve věku 50–59, bez dalších sociálních dávek.

8 – Subjektivně neuspokojená potřeba lékařské péče – VNIT + využívání péče – VNIT

Celková subjektivně neuspokojená potřeba lékařské péče z důvodu „finančních překážek“, „čekací doby“ nebo „nutnosti jet příliš daleko“, podle příjmového quintilu. Analyzuje se společně s počtem návštěv u praktického lékaře nebo specialisty v průběhu posledních 12 měsíců.

⁸ Pokud není uvedeno jinak, ukazatele chudoby v tomto přehledu se vztahují k přepočtenému disponibilnímu příjmu domácností, který je definován jako celkový disponibilní příjem domácnosti (po zohlednění dávek a daní) upravený tak, aby zohledňoval její velikost a složení. Kompletní přehled ukazatelů viz: http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/common_indicators_en.htm

9 – Míra rizika chudoby v pevně daném časovém bodě – EU

Podíl osob s příjmem pod hranicí rizika chudoby vypočítané pro příjmový rok 2004 a upravené o inflaci za příslušné období.

10 – Míra zaměstnanosti starších pracujících – EU

Podíl zaměstnaných osob ve věkových skupinách 55–59 a 60–64 let.

11 – Riziko chudoby pracujících – EU

Osoby evidované jako zaměstnané a ohrožené chudobou.

12 – Míra aktivity – EU

Podíl zaměstnaných a nezaměstnaných osob v celkové populaci v produktivním věku 15–64 let.

13 – Regionální rozdíly – variační koeficient míry zaměstnanosti – VNIT

Podíl směrodatné odchylky regionálních úrovní zaměstnanosti a váženého národního průměru.

14 – Celkové výdaje za zdravotní péči na obyvatele – VNIT

Celkové výdaje za zdravotní péči na obyvatele v PPP.